

בשטח מדרוני, שבו מעוניינים למנוע הסתתפות, עדיף להשאיר עשבייה בין השורות ולהדבירה בכיסוחים במשך החורף. בדבירה כימית לאורך השורות בלבד יש לחשב את כמות חומר ההדברה ליתר בהתאם לשטח המרוסס למעשה. יש להשתמש בחמרים בהתאם לדול ולגילו ועל-פי הרישוי וההמלצות. אפשר להקדים ולרסס לפני הגשמים, ואפשר לרסס בתוך עונת הגשמים, בנובמבר או בדצמבר. אלא שאז מוסיפים למונעי-ההצצה — קוטלי-מגע. חמרים כגון טרקס, טרקס, איגון וגול, שהם מונעי הצצה, הם גם קוטלי-מגע לעשבייה נמוכה.

מליט — ואיזון ביולוגי

במודעה על חומר זה בחוברת הקודמת צוין, שאינו ספר את האיוון הביולוגי, והוא מתאים למערכת הדברה משולבת. יצוין אפוא, שראוי שימוש בחומר זה יתכנו התפרצויות חזקות של אקריות קורים.

צבי בן-אריה

עין-הטווס בזיתים
בשנים האחרונות פגיעת המחלה קשה. ההדברה — בתכשירי נחשת המורשים להדברתה. עדיף שימוש במרק-כורדו 1%, חומר שאחידתו על הצמחים כעתות גשמים טובה משל חמרים אחרים.

תברואה
חשובות ביותר הרחקה ושריפה של עצים מתים וענפים מתייבשים, למניעת הפצת מחלות ענפים וגזע ולמניעת פעילות חיפושיות נוכרות קליפה. אלה עוברות מעצים מתים לעצים חיים, ונוקן הכלכלי עלול להיות רב ביותר. הרחקת העצים המתים והגזומת ושריפתם — הן למעשה האמצעי היעיל ביותר להפחתת הנזקים.

הדברת עשבייה
הדברת העשבייה במטע לקראת החורף — חשיבותה רבה. אפשר לעשותה באמצעים כימיים או אגרוטכניים (כיסוח), או צירוף אלו ואלו: הדברה בכיסוח ברוב השטח והדברה כימית לאורך השורות.

מיני העלקת בשדות החקלאות בארץ ופונדקאיהם החשובים

מאת **דני יואל**, המחלקה לחקר עשבים, נוה-יער, מינהל המחקר החקלאי
ראובן יעקובסון, המחלקה לירקות, מינהל המחקר החקלאי

1. נגועים ביותר ממין אחד של עלקת.
2. התפרחת אינה מסועפת, או שהיא מסועפת רק מתחת לפני הקרקע.
3. או: התפרחת מסועפת מעל פני הקרקע.
4. או: הפרחים מלווים בחפים. הפרחים אינם מלווים בחפים. הצמחים שעירים, לבנים-כסופים, הגביע שעיר, הפרח תכול, 15 — 25 מ"מ. צמחי ערבה עלקת כחלחלה.
5. המאבקים נושאים שערות ארוכות בצפיפות. הפרחים ארוכים מ-2 ס"מ.
6. או: האבקנים קרחים, אורך הפרחים עד 25 מ"מ — עלקת ענפה.
7. או: הפרח רחב וגדול, עורקי הכותרת צבעוניים. זירי האבקנים משוחררים עד כסיס הכותרת. הצמחים ריחניים בדרך-כלל.

(המשך בעמוד הבא)

מיני העלקת השונים הנטפלים לגידולים חקלאיים בארץ גורמים נזקים כבדים, בהיותם לא רק עשבים רעים המתחרים עם הגידול במרחב, כי אם גם פוגעים במהלך ההתפתחות התקינה של הגידול ומשתמשים בנתח נכבד מתוצרי הפוטוסינתזה שלו. כל אחד ממיני העלקת מתאפיין בקבוצת הגידולים, המשמשים לו פונדקאים. הטבלה המצורפת ממחישה את תחום הפונדקאים של מיני העלקת השונים. ידיעת תחום זה מאפשרת לנו לחמץ בגידולים, כשדות הידועים כנגועים במין עלקת מסוים. נוסף לכך, אנו מגישים כאן מפתח להגדרה של מיני העלקת על פי תפוחותיהם, בצירוף תמונות צבעוניות, המופיעות בדרך הצבעוני.

מפתח הגדרה

כדי להגדיר את מין העלקת בשדה — יש להיעזר במספר צמחים, ולא להתבסס על פרט בודד בלבד. כמו כן עלינו לזכור, ששדות רבים

* פירסום של מינהל המחקר החקלאי, סדרה ה' 1988, מס' 2117.

מיני העלקת בשדות החקלאות בארץ ופונדקאיהם החשובים (המשך מעמוד קודם)

או: הפרח צינורי וצר. זירי האבקנים מעורים בכותרת עד אמצעה. עלקת חרוקה
5. הפרח כפוף. קצהו פונה בדרך-כלל כלפי מטה. הכותרת סגולה. צדה התחתון בדרך-כלל לבן. עלקת החמנית
או: הפרח זקוף או כפוף מעט (קצהו אינו פונה כלפי מטה). הכותרת לבנה. שיניה קטנות וכחולות. עלקת נטויה

טבלה מסכמת של פונדקאי העלקת למיניה.

מיני העלקת העיקריים בישראל, והגידולים שנמצאו נגועים בעונת גידולם המיטבית. מקרא: x = נדיר מאוד בתנאי הארץ; + = נדיר; ++ = נפוץ למדי; עד כדי נזק לגידול; +++ = נפוץ מאוד והנזקים עלולים להיות כבדים.

המשפחה	הגידול	מין העלקת			
		מזרית	ענפה (מוטל)	חרוקה	נטויה
סולניים	עגבניה	+++	++	x	+++
	חציל	+++	++		++
	פלפל	+			
	תפוחי-אדמה	++	+++		
פרפרניים (קטניות)	טבק	+++	+++		+++
	פול	++		+++	
	אפונה	+		+++	
	בקיה	+++		++	
	חימצה	++		++	
	תלתן	++			
	אגוזי-אדמה	+++			
סוככיים	טופח			++	
	גזר	+++		+++	
	כרפס	++		++	
	פטרסלינון	+++	++	++	
מצליבים	שומר	++		++	
	כרוביים	++			
	חזרת	++	++	++	
	חרדל	++			
מורכבים	לפת	+++	++		
	לפתית	+++	++		
	חמנית	+++	++	+	
	חריע	++			+++
	חסה	++			++
	אסטר	++			
	גזניה				++
דילועיים	חרצית	++			
	מלפפון	++		++	
	קישוא	+			
	מילון	+			
שפתניים	מרוה	++		++	
	ריחן (בזיל)	++			
	גרניים			++	
	ורבניה			++	

עלקת החמנית תוקפת עגבניה רק על כרב חמנית.